

Asia: LVM035:00/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

19.2.2021

LAUSUNTO

Erityisasiantuntija Noora Lähde

PL 31

00023 VALTIONEUVOSTO

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS LOGISTIIKAN DIGITALISAATIOSTA (VN/13450/2020)

CaaS Nordic ry kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston periaatepäätöksestä logistiikan digitalisaatiosta (VN/13450/2020). Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut periaatepäätöksen 5.10.2020 julkaistun logistiikan digitalisaatiostrategian toimeenpanoksi, johon nyt on pyydetty lausuntoja. Periaate-päätöksellä tavoitellaan selkeää linjausta, jolla edellä mainitun strategian tavoitteisiin voidaan päästä. Keskeisiksi tavoitteiksi listataan: digitalisaation, palveluistumisen ja yhteiskäytön täysimittainen hyödyntäminen järjestelmän kehittämisessä ja päästöjen leikkaamisessa; edelläkävijyys uusissa teknologioissa ja kokeilukulttuurissa; toimialojen kasvu ja avoimet rajapinnat. Lisäksi periaatepäätös kokoaa yhteen ne logistiikan digitalisaation liittyvät toimenpiteet, jotka sisältyvät muihin keskeisiin ministeriön ohjelmiin, kuten fossiilittoman liikenteen tiekartta, Liikenne 12 -ohjelma ja ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategia.

CaaS Nordic yhdistys on vuonna 2019 perustettu yhdistys, jonka missio on vauhdittaa logistiikan digitalisaatiota ja parantaa täten logistiikan kilpailukykyä ja tehokkuutta. Yhdistys on monikansallinen ja kanavoi tekemisensä kehityshankkeisiin, joissa yhdistyy monet eri logistiikan digitalisaation osaamisalueet. Erityisesti logistiikkaan liittyvä data ja sen jakaminen ovat yhdistyksen toiminnan keskiössä. Yhdistyksen kannalta periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta on tervetullut ja sitä halutaan tukea yhdistyksen ja jäsen-ten avustuksella.

Periaatepäätöksessä nousee vahvasti esille tietoympäristön kehittäminen, joka on tärkeä osa logistiikan digitalisaatiota ja datanjakoa. Tietoympäristön kehittämistä lähestytään sekä kansallisesti

että kansainvälisesti ja yhdistyksen kokemuksesta erityisesti kansainvälistä kulmaa tulisi vahvistaa entisestään. Olisi myös hyvä, että kansalliset viranomaiset yhdessä yritysten kanssa ottaisivat entistä vahvemman roolin kehitystyössä, jota esimerkiksi EU:ssa nyt ajetaan. Periaatepäätöksessä eFTI ja EMSW nostetaan erityisesti esille, mutta multimodaalin logistiikan kannalta nämä ovat vain osa kehitystä. Esimerkiksi Virossa paikalliset viranomaiset ovat lähteneet aktiivisesti yhdessä yritysten kanssa kehittämään heidän kansallisia ratkaisujaan ja ovat saaneet mielenkiintoisia tuloksia aikaiseksi luoden Virolle edelläkävijyyttä logistiikan digitalisaatiossa. Tietoympäristön kehittämisessä tulee korostaa myös kuljetusmuotojen välistä tiedon vaihtoa ja multimodaaleja kuljetusketjuja. Digitaalinen toimintaympäristö muuttuu uusien avointen teknologioiden ja standardien tuoman hyödyn vaikutuksesta. Nämä uudet avoimet teknologiat tukevat tiedon luotettavaa ja reaaliaikaista jakamista hajautetusti. Nämä teknologiat tuovat kustannussäästöjä ja parantavat tiedon luotettavuutena eli kokonaisuutena logistiikan kilpailukykyä. Keskeistä Suomessa olisi luoda avointa ympäristöä, jossa yritykset pääsevät kokeilemaan ja testaamaan ja pilotoimaan aidossa tuotantoympäristössä. Pilotteja tulee järjestää multimodaalin logistiikan eri vaiheisiin ja eri teemoilla, kuten rajat ylittävät operaatiot (satamissa, lentokentillä, rautateillä), tuotteen alkuperätiedon tai vaarallisten aineiden hallinta sekä hiilijalanjäljen laskenta. Nämä avoimet pilotit voisivat olla kansallisessa ohjauksessa ja avoimina yrityksille. Tämä pilotointi on teollisuudessa todettu tärkeäksi toimintamalliksi. Caas Nordic haluaa olla tässä toiminnassa mukana.

Digitaalisen ja fyysisen infrastruktuurin kehittämisessä tulee panostaa kansallisten toimijoiden yhteistyöhön, jotta saamme houkuttelevia markkinalähtöisiä ratkaisuja Suomen verkostolle. Rajaamalla infrastruktuuri tarpeita liian pienelle alueelle markkinalähtöisyys jää vaillinaiseksi ja ratkaisujen yhteen toimivuus voi asettaa haasteita ovelta-ovelle palveluita luotaessa.

Multimodaalin logistiikan ympäristövaikutusten monitorointi on ajankohtainen aihe ja sitä tulee jatkossa kehittää, jotta kansallisiin ja kansainvälisiin päästötavoitteisiin voidaan päästä. Päästöjen monitoroinnille ja raportoinnille tulisi kuitenkin luoda kannustimia, jotta yritykset niitä alkaisivat käyttämään. Samalla voidaan myös todeta, että yleisissä tietokannoissa ja datavarannoissa on hyvin vähän dataa tavarakuljetusten ympäristövaikutuksista, esimerkiksi raskaan tiekuljetuskaluston päästötiedot ovat hyvin vajanaiset. Ajoneuvoon asennetuilla seurantalaitteilla saadaan kulutustietoa, mutta ennusteisiin ja arvioihin tarvittavaa päästö- ja kulutustietoa on huonosti saatavilla.

Suomi-Venäjä-yhteistyö on Suomelle ominainen erityispiirre, jota kannattaa myös jatkossa vaalia. COVID-19 on tuonut ihan uudella tavalla kysyntää myös maakuljetuksiin Suomesta Venäjälle ja aina Aasiaan asti. Logistiikalle tämä voi tarkoittaa todella isoa uutta erikoistumisalaa, jota muulle EU-alueelle voidaan tarjota kaupallisena palveluna. Yhteistyön kannalta on ensisijaisen tärkeää ylläpitää hyviä yhteistyösuhteita Suomen ja Venäjän viranomaisten välillä.

Logistiikan digitalisaatio etenee tunnustetuista eduistaan huolimatta toivottua hitaammin, jolloin tavoitellut tuottavuuden parannukset siirtyvät ja kilpailuasemamme vientipainotteisena maana kärsii. Siksi on tärkeää tukea myös logistiikan digitalisaatioon liittyvää pilotointia, koulutusta ja tutkimusta ulottuen korkeakouluista yrityksiin ja viranomaisiin. Datan jako toimitusketjuissa edellyttää eri toimijoiden järjestelmien ja prosessien yhteensovittamista. Siksi on myös tärkeää, että datanjakoalustoille luodaan erityisesti pk-yrityksille avoimia testiympäristöjä.

CaaS Nordic tarjoaa yhteistyötään ylläkuvatuissa logistiikan digitalisaatiota edistävässä toimissa ja hakee rahoitusta eri lähteistä tehostakseen Suomen kilpailukykyä kansainvälisissä kuljetuskäytävissä.

CaaS Nordic ry on yleishyödyllinen yhdistys, jonka missio on vauhdittaa logistiikan digitalisaatiota ja pa-rantaa täten logistiikan kilpailukykyä ja tehokkuutta Suomessa ja Pohjois-Euroopassa.

Kunnioittaen

Helsingissä 19.2.2021

Jarkko Rantala

Kyösti Orre

Jarkko Rantala, CaaS Nordic ry, pj

Kyösti Orre, CaaS Nordic ry, asiamies

Orre Kyösti
CaaS Nordic ry